

express

TRÓJMIASTA I OKOLIC

Środa, 30 listopada 2016 r.
Nr 24 NAKŁAD 20 000 EGZ.

Zrozumieć przyrodę.
Pomorskie skarby natury

REPORTAŻ

10-13

Dwa dni **pełne koszykówki**

16

Region
walczy o S6

Olimpijska
pływalnia
już w 2019 roku

3

Najpiękniejsze
przestrzenie
publiczne

2

ENERGA ZAMIERZA WYEMITOWAĆ OBLIGACJE HYBRYDOWE

Spółka ENERGA SA znajduje się obecnie w procesie pozyskania finansowania z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w kwocie do 250 mln EUR w ramach Planu Inwestycyjnego Komisji Europejskiej, potocznie zwanego Planem Junckera.

Przedmiotowe finansowanie w formie obligacji hybrydowych zostanie przeznaczone na realizację programu inwestycyjnego w segmencie dystrybucji obejmującego modernizację oraz rozbudowę aktywów dystrybucyjnych Grupy ENERGA w latach 2017-2019. Szacowana wielkość łącznych nakładów kapitałowych w tym okresie to ok. 800 mln EUR. Wychodząc naprzeciw rosnącemu popytowi na energię elektryczną program inwestycyjny ma na celu w szczególności rozbudowę wymaganej infrastruktury dystrybucyjnej. Poza tym środki pozyskane w drodze emisji obligacji hybrydowych wykorzystane zostaną na poprawę niezawodności oraz jakości przesyłu energii, w tym na redukcję strat sieciowych. Dodatkowo finansowanie z Europejskiego Banku Inwestycyjnego przeznaczone zostanie na sfinansowanie elementów inteligentnej sieci dystrybucyjnej, takich jak inteligentne liczniki. Obecnie program inwestycyjny Grupy ENERGA będący przedmiotem finansowania podlega wewnętrznej ocenie przez Europejski Bank Inwestycyjny.

foto: Energa

Zakładany scenariusz przewiduje podpisanie umowy o finansowanie w formie emisji obligacji hybrydowych przez ENERGA SA z końcem pierwszego kwartału 2017 roku. Finansowanie w formie emisji obligacji hybrydowych będzie trzecim finansowaniem jakie spółka ENERGA SA zawarze z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. Poprzednie dwie umowy długoterminowego kredytu inwestycyjnego, zawarte w 2009 roku (kwota 1,05 mld PLN) oraz w 2013 roku (kwota 1 mld PLN) także finansowały program rozbudowy i modernizacji aktywów dystrybucyjnych Grupy ENERGA. (BG)

foto: Gdynskie Centrum Filmowe, materiały prasowe

Najpiękniejsze PRZESTRZENIE PUBLICZNE

Wicemarszałek Paweł Orłowski wręczył nagrody laureatom konkursu na „Najlepszą Przeszłość Publiczną Województwa Pomorskiego 2016”. Główną nagrodę otrzymało Miasto Gdynia za projekt: „Gdyńska Szkoła Filmowa z parkingiem podziemnym pod Placem Grunwaldzkim i zagospodarowanie Placu Grunwaldzkiego wraz z budową kolejki torowej z Placu Grunwaldzkiego na Kamienną Górę”.

Wyróżnienie I stopnia przyznano Miastu Słupsk za projekt „Zagospodarowanie terenu podwórka przy ul. Kołtąta 10 - Konopnickiej - Wileńskiej w Słupsku” Wyróżnieniem II stopnia uhonorowano natomiast Miasto Tczew za projekt „Zagospodarowanie terenu osiedlowego w Tczewie wraz z modernizacją łącznika od ul. Armii Krajowej do szkoły podstawowej nr 12”. W ramach konkursu doceniono również gminy wiejskie – wyróżnienie I stopnia otrzymała gmina Luzino za projekt „Rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie centrum wsi Luzino”. Wyróżnienie II stopnia trafiło do gminy Czarna Dąbrówka za projekt „Budowa przystani wodnej wraz z zagospodarowaniem terenu przy jeziorze Jasień oraz zagospodarowanie parku wiejskiego z elementami małej infrastruktury turystycznej” Oceniano przedsięwzięcia polegające na rewitalizacji lub utworzeniu nowego kształtu przestrzeni publicznej, ukończone pomiędzy 1 stycznia 2014 roku a 31 grudnia 2015 roku. Była to już jedenasta edycja konkursu ogłoszone-

foto: Gdynskie Centrum Filmowe, materiały prasowe

go przez Zarząd Województwa Pomorskiego. Celem jest uhonorowanie gmin, na terenie których tworzone są wysokiej jakości miejsca wspólne. Nagroda

główna i wyróżnienia mają charakter honorowy i przyznawane są gminom rozumianym jako społeczność mieszkańców. Gdynię Kapituła nagrody uhonorowała za projekt realizujący ważny cel społeczny o skali ponadregionalnej. Centralne położenie i bezpośredni związek z obiektami kultury nadaje temu miejscu symboliczno-kulturowy charakter, podnosząc rangę miasta i jego pozycję na mapie kraju. Na uwagę zasługuje atrakcyjne zagospodarowanie przestrzeni śródmiejskiej, integrujące różnorodne środowiska i grupy wiekowe. Komisja doceniła również kompleksowość i wielofunkcyjność projektu, pozwalającego na wprowadzenie innowacyjnego powiązania funkcji kulturowych, rekreacyjnych, turystycznych i transportowych. Zastosowane nowoczesne formy wyrazu architektonicznego są na najwyższym poziomie twórczym, a autorzy zadbali by projekt wpisywał się w tradycję miejsca i stanowił konsekwentną kontynuację polityki miejskiej w zakresie rewitalizacji przestrzeni publicznych.

Anna Kłos

KLUCZ DO WŁASNEGO M

Rady Miasta Gdańska uchwaliła Program Mieszkalnictwa Społecznego dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016 – 2023. Ma on na celu rozwój mieszkalnictwa społecznego połączonego z różnymi formami wsparcia specjalistów. Tak by odbiorcy programu mogli prowadzić samodzielne życie.

- Jest to kolejny program miejski skierowany do najuboższej i najbardziej zagrożonej wykluczeniem grupy mieszkańców. W tej chwili w Gdańsku mamy

147 mieszkań w systemie mieszkalnictwa wspomagane. Przygotowany Program ma za zadanie rozwijać system tak, by co roku pula zwiększała się o kolejnych 50 mieszkań – podkreśla Piotr Olech zastępca dyrektora Wydziału Rozwoju Społecznego. Celem głównym Programu jest zintegrowanie rozwiązań obszaru polityki mieszkaniowej z rozwiązaniami obszaru pomocy i integracji społecznej w kierunku deinstytucjonalizacji i indywidualnego wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. (UM)

REGION WALCZY O S6

Doniesienia medialne o odkładaniu na później budowy drogi ekspresowej S6 zdenerwowały samorządowców z Pomorza. W Łęborku podpisano specjalny Apel Mieszkańców Pomorza skierowany do Rządu RP, wspólne działania zapowiedzieli także prezydenci Gdańska i Słupska.

Podczas spotkania w Łęborku Apel Mieszkańców Pomorza skierowany do Rządu RP w sprawie budowy drogi ekspresowej S6 jako pierwszy podpisał Marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Struk. Podpisy złożyli również licznie przybyli starostowie, burmistrzowie, wójtowie, radni pomorskich samorządów oraz przedsiębiorcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych. W podpisanym dokumencie znajdują się informacje o przygotowaniach do budowy drogi, podkreślany jest także jej strategiczny charakter dla regionu.

-Brak tej ważnej dla nas, strategicznej z punktu widzenia regionu, drogi oznacza stagnację gospodarczą i społeczną znaczącej części województwa pomorskiego – twierdzą autorzy apelu.

Wspólne działania związane z lobbowaniem o powstanie S6 zaplanowali także wójtowie Gdańska i Słupska Paweł Adamowicz i Robert Biedroń. Podczas kongresu Smart Metropolia podpisano memorandum w sprawie współpracy m. in. w kwestii rozpoczęcia wspólnego lobbowania o jak najszybszą budowę drogi S6. Prezydenci zadeklarowali również wolę zacieśnienia relacji pomiędzy Trójmiastem a Słupskiem, czego fundamentem musi być lepsza dostępność transportowa i sprawny system regionalnego transportu zbiorowego oraz systematyczną wymianę doświadczeń i koordynację innowacyjnych działań w sferze kultury, edukacji, kształcenia zawodowego i przedsiębiorczości. (GB)

foto: UM Łębork

OLIMPIJSKA PŁYWALNIA JUŻ W 2019 ROKU

Podpisano umowę na przygotowanie dokumentacji projektowej pływalni olimpijskiej w Gdyni. Za projekt odpowiadać będzie pracownia architektoniczna Metropolis ze Szczecina, pływalnia może powstać już w 2019 roku.

Rozstrzygnięcie postępowania i zawiadomienie o wyborze najkorzystniejszej oferty Nextnastąpiło 21 października. Dziewiętnaście dni później w towarzystwie Marka Łucyka, Dyrektora Gdynskiego Centrum Sportu oraz Remigiusza Smolika, Prezesa firmy Metropolis Sp. z o.o. Sp. k. w Urzędzie Miasta nastąpiło uroczyste złożenie podpisów na dokumencie stanowiącym kamień milowy przedsięwzięcia. W ramach podpisanej umowy wykonawca zobowiązany jest do opracowania kompletnej dokumentacji projektowej we wszystkich branżach dla inwestycji. Przewidywany termin jej oddania szacowany jest na lipiec 2017 roku. Po przedstawieniu dokumentacji złożony zostanie wniosek do Wydziału Architektoniczno-Budowlanego Urzędu Miasta Gdyni o pozwolenie na budowę.

Wstępny kształt pływalni ma zostać pokazany w ciągu dwóch najbliższych miesięcy. Już w tym terminie wykonaw-

foto: Gdyniasport

ca winien bowiem zaprezentować wizualizację obiektu zawierającą widok wewnętrzny i zewnętrzny nawiązujący do przedstawionej koncepcji. W tym terminie przedstawiona zostanie również m.in. analiza nowoczesnych technologii uzdatniania wody zapewniających użytkownikom komfort i bezpieczeństwo, a także koncepcja zastosowania

odnawialnych źródeł energii.

Wyłonienie wykonawcy nastąpiło na podstawie postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego. Chętnych na przygotowanie dokumentacji projektowej pływalni olimpijskiej w Gdyni było 6 wykonawców.

(GS)

foto: Gdyniasport

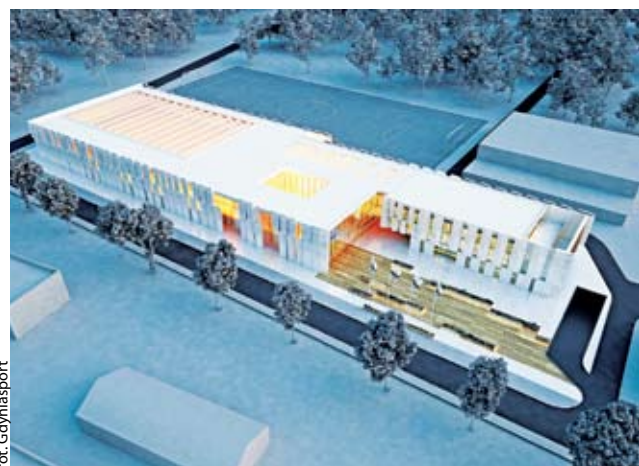

foto: Gdyniasport

„TERAZ KASZUBY” W MECHELINKACH

W Mechelinkach zorganizowano XIII Galę Wręczenia Tytułu Letniej Stolicy Kaszub 2016. ten prestiżowy tytuł przypadł gminie Chmielno. Statuetkę odebrał Wójt Gminy Chmielno Jerzy Grzegorzewski.

W ramach imprezy miała miejsce również inauguracja nowego projektu. Po raz pierwszy wręczono tytuły i godło „Teraz Kaszuby”, które powstały z myślą o promocji regionu i które będą przyznawane dwa razy w roku. Godło „Teraz Kaszuby” może dostać każdy, kto promuje kulturę na tym terenie. Pierwszymi laureatami byli: z certyfikatem nr 1 Poseł RP Dorota Arciszewska Mielewczyk, nr 2 Referat Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji w gminie Kosakowo (tytuł został złożony na ręce kierow-

nika referatu Krzysztofa Andruszkiewicza), certyfikat nr 3 otrzymał Józef Franciszek Wójcik – pisarz oraz publicysta kaszubski. Wręczone zostały również medale honorowe za krzewienie kultury kaszubskiej dla Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury w Chmielnie Edytyta Klasa oraz Prezes ZKP oddział Chmielno Brygida Michalewicz. Patronat honorowy nad tegoroczną galą objęli: Marszałek Pomorski Mieczysław Struk oraz posłowie RP Dorota Arciszewska – Mielewczyk i Janusz Śniadek. (GB)

Ciepło W GÓRNYM SOPOCIE

8 miesięcy trwało przyłączenie Górnego Sopotu do sieci ciepłowniczej GPEC, całkowity koszt przedsięwzięcia wyniósł 50 mln zł. Inwestycję podsumował Prezydent Sopotu Jacek Karnowski wspólnie z Grupą GPEC oraz EDF Polska.

Inwestycja rozpoczęła się na początku roku, a już we wrześniu ruszyły pierwsze dostawy ciepła do przyłączonych budynków. Teraz większość mieszkańców Górnego Sopotu cieszy się efektywnym, bezpiecznym i ekologicznym Ciepłem Systemowym. Projekt podsumowano podczas spotkania, które odbyło się w Sopocie z udziałem Jacka Karnowskiego, Prezydenta Sopotu oraz Anny Jakób i Marcina Lewandowskiego członków zarządu GPEC. W spotkaniu uczestniczyli także – Elżbieta Kowalewska, dyrektor departamentu handlu EDF Polska o/Wybrzeże oraz Stanisław Łupiński, prezes jednej z przyłączonych spółdzielni NSM Sopot Dolny. - Doprowadzenie ciepła systemowego

do sopockich osiedli i obniżenie kosztów ponoszonych przez mieszkańców było jednym z głównych założeń strategii miasta. Mieszkańcy zyskali niższe rachunki za ogrzewanie oraz większy komfort, a miasto ma gwarancję bezpieczeństwa dostaw – mówił Jacek Karnowski, Prezydent Miasta Sopotu. O skali zrealizowanej przez Grupę GPEC inwestycji świadczą liczby. W zaledwie 8 miesięcy powstała nowa sieć ciepłownicza o długości 17 km, która obejmuje ponad 100 budynków i niemal 6000 mieszkań na terenie m.in. takich osiedli jak: Brodwino, Kamienny Potok, Kraszewskiego oraz Dolny

Sopot. W grudniu sieć dotrze także na osiedle Mickiewicza. Prace wymagały łącznie położenia 35 km rur i wykorzystania do ich zespawania 150 tys. elektrod, które ustawione jedna za drugą mają aż 6000 km – niemal tyle, co promień Ziemi. -Docelowo, po zakończeniu prac na osiedlu Mickiewicza, będziemy mieli uruchomionych łącznie około 170 węzłów ciepłych w Sopocie Górnym. Nowa sieć ogrzeje ponad 15 000 mieszkańców na terenie 11 sopockich osiedli – poinformowała Anna Jakób, członek zarządu GPEC. (UM)

REKLAMA

11/2016

HELIOS

LAUREAT KONKURSU
TERAZ POLSKA

Mikołajki w kinach Helios 3-4 grudnia

Partnerzy:

Kino Helios Gdynia
ul. K. Górskiego 2
rezerwacja: 58 779 00 03

Kino Helios Gdańsk, ALFA Centrum
ul. Kotobrzeska 41C
rezerwacja: 58 767 99 88

www.helios.pl

GMINA DOCENIONA W KONKURSIE

Gmina Kosakowo została doceniona w XVII edycji konkursu Budowniczy Polskiego Sportu. W ramach tej inicjatywy przyznawane są wyróżnienia dla samorządów, które w szczególnie sposób zaangażowane są w rozwój budownictwa sportowego i rekreacyjnego.

W najnowszej edycji konkursu Budowniczy Polskiego Sportu, Gmina Kosakowo oraz Jerzy Władzik Wójt gminy otrzymali wyróżnienie Inwestor na Medal. Wyróżnienie przyznano za zaangażowanie gminy w rozwój własnej bazy sportowej, a tym samym rozwój nowoczesnej infrastruktury sportowo- rekreacyjnej województwa pomorskiego, rozwój sportu i rekreacji wśród dzieci, młodzieży i społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem inicjatywy budowy nowoczesnego Centrum Sportowego w Kosakowie. Ponadto samo Centrum zostało wyróżnione jako Sportowy Obiekt Roku 2016. Tytuł przyznawany jest przez Klub Sportowa Polska w ramach programu „Budujemy Sportową Polskę” obiektom sportowym i rekreacyjnym za wyróżniającą się architekturę, konstrukcję, a także zastosowane w nich rozwiązania materiałowe, technologiczne i funkcjonalne. Centrum Sportowe może się tu pochwalić instalacją solarną składającą się ze 155 kolektorów płaskich, czy nowym systemem kontrolowanej wentylacji z odzyskiem ciepła. System nie tylko zapewnia dopływ świeżego powietrza do wnętrza budynku. Dzięki skutecznym filtrom oczyszcza je również z pyłków i kurzu. Jego częścią jest wydajny wymiennik ciepła. (BG)

W SOPOCIE nagrodzono e-sklepy

W Sopocie nagrodzono najbardziej dynamicznie rozwijające się firmy e-commerce z województw: kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i pomorskiego. We wtorek 8 listopada zorganizowano tam galę podsumowującą ranking e-Gazele Biznesu 2016. Partnerem tego konkursu jest Poczta Polska.

O tytuł e-przedsiębiorstwa rozwijającego się najdynamiczniej może zabiegać każda firma zajmująca się handlem w internecie, która w latach 2014-2015 odnotowała wzrost przychodów ze sprzedaży i zysk w 2015 roku. Do aktualnej, trzeciej z kolei edycji konkursu e-Gazele Biznesu zgłosiło się ponad 500 firm.

Tradycyjnie już przed rozdaniem nagród zorganizowano panel dyskusyjny z ekspertami branży e-commerce. Podczas dyskusji rozmawiano między innymi o przyszłych trendach i wyzwaniach tej branży.

- Sprzedaż poprzez stronę www rośnie każdego roku w Polsce od 16 do 18 procent, w zależności od źródeł. Natomiast sprzedaż poprzez aplikację mobilną rośnie ponad 100 procent, dlatego warto prezentować swoje towary także przez aplikację mobilną. Istotne jest także wprowadzenie różnorodnych, przyjaznych, bezpiecznych i wygodnych metod płatności dla klienta. Najlepsze rozwiązanie to metody płatności za pomocą jednego kliknięcia – podpowiadała Kamila Kaliszzyk, dyrektor ds. rozwoju rynku i akceptacji kart płat-

nicznych w polskim oddziale MasterCard Europe. - Coraz więcej spraw będziemy załatwiali nie wychodząc z domu, coraz więcej płatności będziemy wykonywali bezgotówkowo. Przewidujemy, że takiemu rozwojowi będą towarzyszyły usługi logistyczne, gwarantujące dostawę w dowolne miejsce i w dowolnym, wybranym przez odbiorcę czasie – mówił Paweł Skoworotko, członek Zarządu Poczty Polskiej SA.

Ranking e-Gazele Biznesu organizowany jest od trzech lat, Partnerem wydarzenia jest Poczta Polska SA.

- Znajdujemy się także w ścisłym gronie partnerów logistycznych polskiej branży e-commerce – podkreśla Paweł Skoworotko, członek Zarządu Poczty Polskiej SA. - Naszą absolutną przewagą jest sieć placówek, gdzie można odebrać paczkę, takich punktów jest już aż 7 tysięcy. Nie są to tylko placówki pocztowe, ale także stacje benzynowe Orlen, które czynne są 24 godziny na dobę. W listopadzie nawiązaliśmy także współpracę z punktami sprzedaży Ruchu, który udostępnił nam 1700 miejsc, gdzie będzie można odbierać

i nadawać paczki. Ciągłe rozwijamy się w tym zakresie, negocjujemy właśnie współpracę z partnerami, którzy udostępnią nam kolejnych kilka tysięcy punktów. Rozwój wspomnianych punktów to jeden z efektów naszych badań rynku i wsłuchiwanie się w oczekiwania klientów. Wiemy, że klienci sklepów internetowych chcą odbierać paczki w punktach, w sposób przyjazny i wygodny. Mają natomiast negatywne doświadczenia związane z usługami kurierskimi, gdzie często kurier nie jest w stanie dostarczyć paczki po zakończeniu godzin pracy odbiorcy. Podczas sopockiej gali doceniono kilkadziesiąt firm e-commerce z województw: kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i pomorskiego. Nagroda trafiła m.in do pomorskiej firmy MamaPlus.pl Jakub Peter, która odnotowała imponujący przyrost obrotów w latach 2014/2015 w wysokości 319 procent. Statuetka trafiła także do firmy sprzedającej sprzęt piłkarski R_GOL Marcin Radziwon. Ten sklep z Ostródy odnotował wzrost przychodów w wysokości 128 procent. (GB)

Biuro Podróży ITAKA Salony firmowe

CH Auchan (przy Obwodnicy-Węzeł Karczemki)

ul. Szczęśliwa 3, Gdańsk-Kiełpinek

mail: auchan@itakagdansk.pl

tel. 791 700 915

Pon.-Sob.: 9.00-21.00, Niedz. 10.00-20.00

CH Rental Park (vis a vis Fashion House)

ul. Przywidzka 7, Gdańsk-Szadółki

mail: szadolki@itakagdansk.pl

tel. 58 325 25 97, 533 196 790

Pon.-Sob.: 10.00-20.00, Niedz. 11.00-17.00

**LATO 2017
JUŻ W SPRZEDAŻY!**

KUP WAKACJE W NASZYCH TRZECH SALONACH
I ODBIERZ PREZENT :)

CH Auchan (Port Rumia)

ul. Grunwaldzka 108, Rumia

mail: auchan@itakarumia.pl

tel. 58 573 73 73, 511 978 467

Pon.-Sob.: 9.00-21.00, Niedz. 9.30-20.00

Podróże i MY

infolinia: 58 573 73 73

ZNIŻKI DO:
45%

SPOTKANIE
KONSULTACYJNE

W budynku bosmanatu na Przystani Żeglarskiej w Błotniku zostało zorganizowane spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami firm GRAVEL i METROSTAV.

foto: UG Cedry Wielkie

W spotkaniu uczestniczyli żeglarze, wędkarze i mieszkańcy Gminy Cedry Wielkie, w szczególności z miejscowości Błotnik i przedstawiciele operatora Mariny - GKM „Cedrus”. Przedmiotem spotkania było omówienie przez wyżej wymienionych przedstawicieli zagadnień związanych z realizacją inwestycji polegającej na refulacji toru podejściowego do Mariny, składowania i transportu pozyskanego materiału. Spotkanie zorganizowano z inicjatywy Janusza Golińskiego, Wójta Gminy Cedry Wielkie. (CW)

WIZYTACJA KANONICZNA
KS. ARCYBISKUPA

Przy okazji wizytacji dekanatu Żuławy Steblewskie przez Księdza Arcybiskupa Sławoja Leszka Głódzia Metropolity Gdańskiego, dnia 6 listopada br. odbyło się doniosłe spotkanie z władzami Gminy Cedry Wielkie oraz przedstawicielami lokalnego biznesu.

Ksiądz Arcybiskup przyjął zaproszenie Wójta Gminy Janusza Golińskiego oraz właściciela spółki Activ Yacht - E. Wituckiego do odwiedzenia przystani żeglarskiej w Błotniku i poświęcenia zbudowanej przez tę firmę kolejnej pływającej jednostki tzw. „pływającego domu”. Księdzu Arcybiskupowi towarzyszył Wojewoda Pomorski Pan Dariusz Drelich, Ks. Krzysztof Sroka - Sekretarz Metropolity oraz Księża z wizytowanego dekanatu. Goście podczas pobytu mieli możliwość zapoznania się ze zmieniającą się gospodarczo miejscowością Błotnik gdzie powstaje również stocznia jachtowa. Na zakończenie uroczystego spotkania Wójt Gminy Janusz Goliński złożył Księdzu Arcybiskupowi podziękowanie za przyjęcie zaproszenia i możliwość zaprezentowania dynamicznie rozwijającej się miejscowości w gminie. (CW)

foto: UG Cedry Wielkie

ŚWIĘTO MŁODEGO WINA

Francuskie święto Beaujolais Nouveau to część obyczajowości tego kraju. To obrzęd rozpoczynający nowy rok winiarski. Młode, cierpkie w smaku wino z regionu na północ od Lyonu pije się od godziny 12.00 17-go listopada do grudnia.

Zadaniem spożywających ten dar natury jest zgadywanka, jakiej jakości powstanie z niego nektar po okresie leżakowania. Winna rozrywka rozpoczyna się tego samego dnia, zatem w Trójmieście bachanalia odbywały się równoległe w kilku lokalizacjach. My, ponieważ lubimy oryginały, uczestniczyliśmy w nich w Hotelu Grand w Sopocie, gdzie zaprosił konsul honorowy Francji Alain Mompert i dyrektor hotelu Gregory Millon, a fundatorami były polskie oddziały firm znad Sekwany, z siecią handlową LECLERC na czele.

Przemówienia były krótkie a stoły długie i smacznie zastawione. Wszak trzeba było trunek czymś zakąsić. Prócz polskiego, było jadło dostarczone kurierem prosto z Francji. Najprzedniejszego sortu wędliny konserwuje się tam nie przez wędzenie, jak u nas, ale metodą suszenia w specjalnie stworzonym mikroklimacie (kiedyś robiono to w jaskiniach). Połędwica wołowa dojrzewa 3-4 miesiące, wyroby wieprzowe od 60 do 90 dni. Czasem wędliny zawierają nietradycyjne dodatki np. kiełbasa ubogacona jest pistacją. Skosztowaliśmy nawet 12-miesięcznej szynki suszonej. Nic to przy francuskich serach, z których jeden jest gotowy do konsumpcji jako rarytas dopiero po 38 miesiącach od swego powstania. Był ser świętego Maurycego i kozi – utrwalał przez obronienie czarną pleśnią. Przy nich baskijski roc-

Fot. Anna Kłos

BEAUJOLAIS NOVEAU TESTOWALI TEŻ: SYLWIA GADOMSKA – DYREKTOR REGIONU PÓŁNOCNEGO HOTELI MERCURE I NOVOTEL ORAZ KONSUL HONOROWY FRANCJI W GDAŃSKU ALAIN MOMPERT.

kwoll – tak ostatnio promowany w naszych mediach, to standard. Uczestnikami fety byli głównie Francuzi lub Polscy pracujący we francuskich firmach. Był to wieczór na bogato, do czego przyczyniły się prócz LECLERCA inne, związane z ojczyzną prezydenta Hollanda, przedsiębiorstwa – ORBIS Hotel Group czy INTERVAPO (handlujące samochodami Peugeot). Wśród gości przyjęcia błyszczała wiceprezydent Gdyni Katarzyna Gruszecka-Spychała i zwracał uwagę artystycznym image rysownik Per Dahlberg, któremu towarzyszyła małżonka. Gdy impreza już się nieźle rozkręciła, wpadł też prezydent Sopotu Jacek Karnowski. Anna Kłos

REKLAMA U/2016/PR

ANTASTYCZNE GRODY

Projektowanie ogrodów 3D

Pielęgnacja ogrodów
Nawadnianie
Gabiony Redhen
Oświetlenie ogrodowe
Kamieniarstwo
Tunele foliowe
Tarasy
Kostka brukowa
Odśnieżanie

600 160 888

www.fantastyczneogrody.pl

Wejherowo, ul. Kopernika 21
Gdynia, ul. Plk. Dąbka 51

O dolnej Wiśle W TCZEWIE

„Zagospodarowanie i znaczenie Dolnej Wisły dla gospodarki regionów i kraju” to tytuł konferencji, która odbyła się 22 listopada w Centrum Konserwacji Wra-ków Statków w Tczewie

Celem spotkania było rzetelne przedstawienie znaczenia rewitalizacji Dolnej Wisły dla rozwoju trójmiejskich oraz rzecznych portów morskich, transportu kolejowego i lądowego oraz przedsiębiorstw zlokalizowanych w strefie oddziaływania rzeki.

Potocznie sądzi się, że dla udrożnienia Wisły dla żeglugi potrzebne jest pogłębienie jej koryta, bo wtedy jednostki pływające nie będą szorować po dnie i osiadać na mieliznach. Tymczasem aby osiągnąć żeglowność rzeki, potrzebna jest jej kaskadyzacja, czyli wybudowanie stopni wodnych, przy których powstaną zbiorniki wodne z elek-

rowniami i śluzami żeglugowymi.

- W 2020 roku planujemy rozpoczęcie budowy 3 kaskad - dwu na Wiśle i jednej na Odrze zapowiada wiceminister Kazimierz Smoliński. Kolejne kaskady w dolnej części Wisły miałyby zostać rozpoczęte do 2030 roku.

- Gdańsk i Pomorze zawsze związane były z Wisłą. Handel, transport, turystyka bezpieczeństwa przeciwpowodziowe - to główne zalety i korzyści, które przyniesie rewitalizacja Wisły. Chcemy, by Wisła była wodną autostradą. Chciałbym, by za mojej kadencji rozpoczęły się prace, rozpisane były pierwsze przetargi - życzył sobie wojewoda pomorski Dariusz Drelich.

-Żegluga na Wiśle ma z naszej strony zielone światło. Liczymy na śródlądowy port przeładunkowy dla kontenerów w naszym mieście. Chcemy, aby wybudowano taki suchy port w Zajązdkowie Tczewskim - powiedział prezydent Tczewia Mirosław Pobłocki.

O zagospodarowaniu Wisły mówili też dwaj naukowcy z Politechniki Gdańskiej i dr Janusz Granatowicz z firmy Energa Invest Gdańsk.

Anna Kłós

STWIAMY NA TRANSPORT DROGAMI WODNYMI

KAZIMIERZ SMOLIŃSKI
Wiceminister Infrastruktury
i Budownictwa

- Polskie rzeki przenoszą zaledwie 0,4 proc. transportu. W Europie gorsi od nas są tylko Czesi. W ostatnich latach w Hiszpanii bu-

dowano po 3 stopnie wodne rocznie, w sumie kraj ten ma ich 1200, Polska tylko osiem. U nas większość przewozu towarów odbywa się transportem drogowym, niewielka kolejowym, a wręcz symboliczna - wodnym. Komisja Europejska zobowiązuje nas do zmiany tej struktury. Dlatego musimy udrożnić drogi wodne. Chcielibyśmy, by 30 proc. transportu towarów odbywało się drogami wodnymi.

REKLAMA

161/2016/RL

POKRZEPOL

Zimą zadbaj o włosy kompleksowo

SERIA POKRZEPOL:
SZAMPON DO WŁOSÓW
ODŻYWKA DO WŁOSÓW
PŁYN PRZECIW WYPADANIU WŁOSÓW
MASKA DO WŁOSÓW

www.profarm.com.pl
www.profarm.com.pl/facebook

KAMPANIA INF. WFOŚ

NISZCZĄC NATURE, MORDUJESZ SIEBIE

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zainaugurował 28 listopada br. w Gdańsku projekt: Kampania informacyjno-edukacyjna na rzecz zrównoważonego rozwoju Pomorza.

O dotychczasowych najważniejszych osiągnięciach tej instytucji mówiła dyrektor Danuta Grodzicka-Kozak. Zaliczyła do nich przede wszystkim zorganizowanie 3 Zielonych Szkół, które na zlecenie Funduszu prowadzi Zespół Parków Krajobrazowych, gdzie młodzież, podczas tygodniowych turnusów, uczy się szacunku dla przyrody. Równie ważne jest dofinansowywanie przez Fundusz Błękitnej Szkoły w Helu (skupiającej się na problemach środowiska morskiego) oraz szereg akcji Zespołu Parków Krajobrazowych. Ale ponieważ wiedzy ekologicznej nigdy nie jest za wiele, Fundusz zaczyna nowy projekt edukacyjny. Zasady jego przeprowadzenia omówiła Katarzyna Breit, również reprezentująca WFOŚiGW. Dylemat: Ochrona różnorodności biologicznej – powin-

ność, konieczność czy tylko slogan? starał się rozważyć dr hab. prof. UG Piotr Rutkowski. Największe zainteresowanie uczestników skupiło się na wystąpieniu prof. dr hab. inż. Macieja Nowickiego z Politechniki Warszawskiej zatytułowanym: Oszczędne gospodarowanie zasobami Ziemi podstawą rozwoju zrównoważonego. Profesor wyszedł z założenia, że zasoby te nie są niewyczerpalne, jak się przez długi czas ludzkości wydawało, a nawet terminy ich wyczerpania są niezbyt dalekie. A ponieważ zrównoważony rozwój wymaga, abyśmy przekazali następnym pokoleniom taki stan natury, jaki sami po przodkach odziedziczyliśmy, musimy zmienić swa mentalność i skończyć z gospodarką rabunkową. Oszczędność surowców jest koniecznością. Można ją realizo-

wać wielotorowo: przez prowadzenie gospodarki cyrkulacyjnej, czyli bezodpadowej, w sferze konsumpcyjnej poprzez kupowanie rzeczy naprawdę potrzebnych, nieuleganie modom i reklamie, oddawanie rzeczy do napraw i przeróbek, oddawanie do recyklingu po zużyciu. Współczesny kult jednorazowego użycia wszystkiego, świadome wytwarzanie produktów, które mają krótki okres trwałości, to zguba dla ludzkości. W dodatku w każdej, tak źle traktowanej rzeczy, zamknięta jest energia, potrzebna do jej wykonania. Prof. Nowicki przeanalizował różnorodne rodzaje energii, z której korzysta ludzkość, optował za energetyką odnawialną.
Anna Kłós

◀ Prezes WFOŚ i GW Danuta Grodzicka-Kozak

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE Z CAŁEGO POMORZA

metropolia.info

Dwie Połówki Pomarańczy

reżyseria MARIA CIUNELIS
Julia KAMIŃSKA Ewa ZŁOTOWSKA Cynthia KASZYŃSKA Jarosław BOBEREK

www.teatralne.info Scena Teatralna NOT
GDAŃSK 03.12. 2016 g.16.00 i 19.00

POMORSKA KRONIKA POLICYJNA
nasygnale.info

**Byłeś świadkiem wypadku?
Coś Cię bulwersuje?
NAPISZ DO NAS!
k.pasieka@expressy.pl**

WYPADKI
BOGATA GALERIA
POSZUKIWANI/ZAGINIENI
MISTRZOWIE PARKOWANIA

WŁADZE GDAŃSKA PLANUJĄ BUDŻET NA 2017 ROK

Prezydent Paweł Adamowicz, w towarzystwie skarbnik Teresy Blacharskiej, poinformował jak miejskie władze widzą finansową przyszłość miasta w roku 2017.

Planowane w 2017 r. dochody mają wynieść 2,708 mld zł, co w porównaniu z 2016. stanowi spadek o 2,88 proc. Największy będzie spadek przychodów majątkowych (inwestycyjnych), bo 165,7 mln zł, co stanowi ponad 51 proc. Skąd ten spadek?

-Powód jest prosty - poinformował prezydent - w Polsce jeszcze w niewielkim stopniu realizujemy ponadregionalne projekty unijne z budżetu 2014 -20 i to jest wielki kłopot, bo na razie stoją projekty, które mogłyby uzyskać dofinansowanie ze szczebla rządowego.

Największe dochody miasta mają pochodzić z udziału w podatkach PIT i CIT (825 mln zł), następne są subwencje z budżetu państwa (475 mln zł), z podatków i opłat lokalnych powinno wpłynąć 420 mln zł, z dotacji na zadania zlecone (np. Program 500 plus) - kwota 285 mln zł. Adamowicz dodał, że na ten ostatni cel miasto otrzymało o 40 mln zł dotacji mniej niż powinno, więc będą problemy z wypłatą świadczeń od listopada br.

Prognozuje się, że w 2017 r. w Gdańsku wydatki pochłoną 2,870 mld zł, co stanowi wzrost w porównaniu z 2016. o ponad 4 proc. Projekt budżetu Gdańska na 2017 r. przewiduje, że ponad 35 proc. miejskich wydatków, czyli 805 mln zł, ma być przeznaczonych na oświatę i edukację:

- Budżet na przyszły rok jest trudny ze względu na lawinowo rosnące wydatki

na edukację i wychowanie - stwierdził prezydent - ilość uczniów i nauczycieli w mieście spada, a mimo to lawinowo rosną koszty, można przypuszczać, że w latach 2018-19 te wydatki będą jeszcze wyższe, bo będziemy konsumowali negatywne skutki reformy oświatowej. Prezydent dodał, że subwencja rządowa na edukację pokrywa potrzeby tylko w 56 proc. Ponad 43 proc. kosztów funkcjonowania oświaty dopłacamy z budżetu miasta, a w 2017 r. może to być rekordowa kwota ponad 352 mln zł. Pod względem wysokości wydatków na drugim miejscu są drogi i komunikacja zbiorowa (358,4 mln zł). Funkcjonowanie komunikacji jest w ok. 46 proc. finansowane z budżetu miasta, resztę pokrywają wpływy z biletów.

Jak już było powiedziane, wydatki inwestycyjne zaplanowano skromniej. W 2017 r. stanowią mają ok. 20 proc. wydatków ogółem, a np. w 2013 r. stanowiły ponad 30 proc. Do największych przewidzianych na rok 2017 inwestycji należą: rozbudowa ul. Kartuskiej na odcinku od ul. Otomińskiej do granicy miasta (66 mln zł), realizacja kolejnego etapu Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej (40 mln zł) - tj. budowa nowych linii tramwajowych w ciągu ulic Nowej Bulońskiej i Nowej Warszawskiej oraz zakup 15 tramwajów, budowa mostu zwodzonego na Wyspę Sobieszew-

ską (36,4 mln zł). Miasto zainwestuje też w modernizację 14 obiektów oświatowych i budowę nowej szkoły i przedszkola przy Jabłoniowej, budowę i przebudowę dróg lokalnych, modernizację nawierzchni, program „chodnikowy” i program doświetlania Gdańska, budowę krytych pływalni na Stogach i Oruni, budowę nowych mieszkań i remonty tzw. pustośtanów, w rewaloryzację parków Oruńskiego i Schopenhauera oraz przebudowę palmiarni w Parku Oliwskim. - Nadal będziemy budować przyszłolne boiska. Zainwestujemy też w ochronę przeciwpowodziową Gdańska - zapowiada Paweł Adamowicz. **Anna Kłos**

foto: Hydromega sp. z o.o.

MORSKIE KONSORCJUM

Pięć firm związanych z branżą morską, w tym Hydromega sp. z o.o., podpisało list intencyjny w sprawie powołania konsorcjum polskich producentów wyposażenia morskiego. Zawarcie konsorcjum to wsparcie Projektu „Batory”, jednego z flagowych okrętów Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju.

Podstawowym celem, jakie sobie stawiają firmy, biorące udział w tym przedsięwzięciu jest konsolidacja polskich firm w ramach odbudowy polskiego przemysłu stoczniowego, dostawy najwyższej klasy, popartej doświadczeniem i pozycją na rynku, rozwój krajowych i najlepszych w branży firm, zgodny z polityką budowania Narodowych Czempionów, kompleksowa oferta wyposażenia, pochodząca od uznanych na rynku dostawców, a także wsparcie dla firm projektowych. Przyglądając się bliżej konkretnym celom tej współpracy, dowiadujemy się, że konsorcjum chce dostarczyć kompleksowe wyposażenie dla projektowanego promu ro-pax „Batory”, a później na inne promy pasażerskie. List został podpisany przez pięć firm. Oprócz gdyńskiej Hydromegi są to: Remontowa Hydraulics Systems Sp. z o.o., Fabryka Sprzętu Okrętowego „Meblomor” S.A., Toruńskie Zakłady Urządzeń Okrętowych „Towimor” S.A., AMEK Offshore Sp. z o.o. Program Batory dotyczy sektora stoczniowego. Jego głównym zadaniem jest budowa promów pasażerskich w polskich stoczniach. Program został wymyślony przez Ministerstwo Rozwoju. Jednostki ma zamówić Polska Żegluga Morska i Polska Żegluga Bałtycka. Inwestycję ma finansować Polski Fundusz Rozwojowy. W ten sposób Ministerstwo Rozwoju zamierza wspomóc polskie firmy, by te w większym stopniu zaangażowały się w rozwój przemysłu stoczniowego. Resort postuluje także „przesunięcie polskiego sektora stoczniowego w kierunku produkcji większych, wyspecjalizowanych jednostek o wyższej wartości dodanej”. Głównie chodzi o jednostki z napędem LNG oraz statki do przewozu tego paliwa oraz LPG. (UMG)

metropolia.info

TWOJE ŹRÓDŁO INFORMACJI

Niebieskopióry oszust i amerykański najeźdźca

Puchacz, cały przemoczony spogląda na każdego, kto wchodzi do budynku. Pod jego czujnym okiem człowiek strząsa z kurtki wodę.

Dzisiaj w Charzykowach, tak samo, jak na całych Kaszubach, bezlitośnie pada. Nie jest to idealny czas na wędrowanie po Zaborskim Parku Krajobrazowym. Trudno, słowo się rzekło, nie ma się co teraz wycofywać.

Wchodzę po schodach poszukując Grażyny Jaszewskiej, która ma być dzisiaj moją przewodniczką po Parku. Żywię się nadzieją, że zaprowadzi mnie do miejsca, w którym ujrzę największą sowę w Polsce, i jak niektórzy twierdzą – na świecie.

Puchacz jest symbolem Zaborskiego Parku Krajobrazowego. Zdaje się pilnować wejścia do budynku w Charzykowach. Jego wizerunek na zawieszanej tabliczce tylko wyostreza apetyt – chciałoby się go – żywego, w naturze, ujrzeć na własne oczy. Bo przecież... Rozpiętość skrzydeł – nawet do 180 cm. To musi robić wrażenie. Na terenie Parku znajduje się kilka osobników tej niezwykle rzadkiej sowy.

Tymczasem Grażyna zaprasza do firmowej terenówki. Będę dzisiaj jej towarzyszył w codziennej pracy w terenie. Wycieraczki pracują na szybkich obrotach, Grażyna pewnie prowadzi duże auto. Wjeżdżamy do lasu.

BRDA, OKOLICE REZERWATU „MAŁE ŁOWNE”. ZIMORODEK

Grażyna Jaszewska jest ornitologiem pracującym w Zaborskim Parku Krajobrazowym. Jej największą pasją są zimorodki. Badania nad populacją lęgową tego niewielkiego i bajecznie kolorowego ptaka prowadzi od końca kwietnia do początku września.

Zimorodek jest jednym z najbarwniejszych ptaków w Polsce. Jednak mimo swego jaskrawego ubarwienia niełatwo go zauważyć, gdy w bezruchu czatuje na zdołbycz. Urzekający niebieski i turkusowy kolor na grzbiecie to – jak mówi Grażyna: „jedno wielkie oszustwo, za które nie wiadomo kogo winić”. Odbierana przez nas barwa to tylko zjawisko załamania światła, tak zwany efekt Tyndala. W rzeczywistości pióra na grzbiecie zawierają barwnik czarny.

Tymczasem deszcz zdaje się okazywać nam odrobinę życzliwości. Gdy zatrzymujemy się nad Brdą na chwilę ustaje. Grażyna prowadzi do wysokiej skarpy na brzegu rzeki. Pokazuje otwory w ziemi, norki.

- Do gniazdowania zimorodek potrzebuje piaszczystych i urwistych brzegów, w których wygrzebuje norę.

Norki wygrzebywane są poziomo w skarpie. Podziemny korytarz kopie zarówno samiec jak i samica, posługując się głównie dziobem. Wejście do gniazda ma średnicę

ZIMORODEK

od 8 do 12 cm, natomiast korytarz liczy jeden metr długości i zakończony jest komorą lęgową. Z czasem w gnieździe gromadzą się ości i łuski ryb. Norka może być wykorzystywana kilkakrotnie.

Od strony łąd, „od góry” widzimy wygrzebane dziury w ziemi. To leśne drapieżniki – lisy, wydry lub wizony (czyli norki amerykańskie) próbowały dostać się do lęgów. Czy im się udało? Nie wiadomo. Pozostał po ich działalności „zbrodniczy” ślad.

Jednak nie tylko drapieżniki stanowią zagrożenie dla tego ptasiego eleganta. Jak to zwykle bywa, największym zagrożeniem jest człowiek.

Nietrudno się domyślić, że zabójcze dla zimorodka mogą być regulacje brzegów. Ale nie tylko. Również usuwanie z koryta rzeki przewróconych drzew. Z punktu widzenia kajakarza, powalone wykroty to niepotrzebna przeszkoda, którą – nie wiedząc dlaczego, musi pokonać.

- Po co zimorodkowi ten cały bałagan, gałęzie pośrodku rzeki? - zapyta ktoś, kto wścieka się, że nie może sobie spokojnie popływać kajakiem, wciąż musi kombinować, omijać przeszkody.

Zimorodek jest łowcą, żywi się rybami. W zasadzie należałoby rzec – małymi rybkami. Gałęzie, pnie lub konary wystające nad powierzchnię wody służą mu jako stanowiska łowieckie tzw. „czatownie”. Z brzegu nie dałby rady dopaść ofiary. Poza tym dają cień, który likwiduje refleksy na wodzie ułatwiając obserwację zdobyczy pływającej pod jej powierzchnią.

Co więcej, ta mała rybka w dziobie niebieskiego dzentelmena może oznaczać więcej niż by się na pozór wydawało. Tak jak u ludzi zwykle świecidełko bywa zaręczynowym pierścieniem lub małżeńską obrączką, tak rybka cementuje związek dwóch niebieskich mieszkańców nadrzecznych brzegów. Gdy jej zabraknie, tak zwany sukces lęgowy może się nie wydarzyć.

To nie wszystko. Człowiek na różne sposoby wchodzi w drogę zimorodkowi.

- Podczas prac terenowych obserwuję, że

takie niewielkie żyjątko?

- Może boleśnie uszczypnąć, możesz mi wierzyć – śmieje się Grażyna pokonując terenówką kolejne błota i kałuże.

Opowiada, jak niegdyś wybrała się z zespołem naukowców, by sprawdzić, czy w jednym z jezior „przyjęły się” wpuszczone tam raki szlachetne. Był późny wieczór, zapadł już zmrok. Podzielili się, Grażyna podeszła do jednego ze specjalnych koszy służących do chwytania raków i wsadziła tam rękę. W tej chwili leśną głośność rozdarł przeraźliwy wrzask. Wrzask człowieka, uszczypnętego przez zagrożonego wymarciem raka szlachetnego.

Na Pomorzu współcześnie występują przynajmniej cztery gatunki raków: rak szlachetny, rak błotny, rak sygnałowy i rak przegowaty. Pierwsze dwa są rodzime, pozostałe to gatunki obce. W drugiej połowie XIX wieku rak szlachetny był masowo odławiany na Kaszubach. Dla przykładu: w okresie dwudziestolecia międzywojennego z samego tylko powiatu chojnickiego eksportowano ponad 5 ton raków rocznie. Dzisiaj trudno to sobie wyobrazić. Dlaczego?

Nastąpiła epidemia dżumy i inwazja amerykańskich „pregusów”.

Jak tłumaczy Mariusz Grzempa, kierownik Zaborskiego Parku Krajobrazowego, rozwój transportu morskiego i handlu między Ameryką Północną a Europą, doprowadził do zawleczenia w wodach balastowych statków śmiertelnej dla europejskich raków dżumy raczej. Choroby, która w całej Europie, w zaledwie sto lat, doprowadziła do zagłady populację rodzimych raków. Wywołuje ją niewielki grzybopodobny organizm, zaliczany do grupy lęgniowców. W przypadku zarażenia raków rodzimych powoduje ich śmierć.

Śmiercionośne lęgniowce z portów nadmorskich przedostały się szybko do wód słodkich niemal w całej Europie, siejąc spustoszenie wśród rodzimych populacji raków. Wobec spadających dochodów z odłowów tych skorupiaków, pod koniec XIX wieku

PIASZCZYSTA SKARPA NAD RZEKĄ, POTENCJALNE MIEJSCE NA WYKOPANIE NORKI ZIMORODKA

Fot. Cezary Korkosz, archiwum Zaborskiego Parku Krajobrazowego

DZIEĆCIOŁ CZARNY

podjęto decyzję o sprowadzeniu ich amerykańskich kuzynów – raków przegowatych, które są odporne na szalejącą w naszym świecie epidemię dżumy.

To był gwóźdź do trumny dla naszych, rodzimych raków. „Pręgusy” szybciej przystępują do rozrodu, wydają więcej potomstwa i przenoszą dżumę raczą, same na nią nie chorując. Skutecznie konkurują z rakiem szlachetnym, wypierając go z dotychczasowych siedlisk. Są odporne na zanieczyszczenia, przystępując do rozrodu nawet w wodach dość silnie zabrudzonych.

Mariusz Grzempa przywołuje dane statystyczne ukazujące tempo niekorzystnych

zmian: na Pomorzu rak szlachetny występował w 1900 r. na 474 stanowiskach, w 1960 na 135, a w 2010 już tylko w 36 jeziorach i 1 rzece. Jeśli zaś chodzi o raka przegowatego – w 1901 r. na początku inwazji znane były zaledwie 4 stanowiska, w 1939 r. – 23, w latach 1950-1975 już 101, a w 2010 r. 856.

Fot. Cezary Korkosz, archiwum Zaborskiego Parku Krajobrazowego

PUCHACZ

Mariusz Grzempa wskazuje, że „końca inwazji raków amerykańskich nie widać, a raków rodzimych ubywa”. Problem jest dość złożony i nie należy go sprowadzać tylko do inwazji gatunku obcego.

– Problemem jest też niszczenie siedlisk. To co melioranci nazywają konserwacją i udrażnianiem rzek, często jest po prostu niszczeniem miejsc bytowania raków. Ich drobne kryjówki znaleźć można gdzieś pod kamieniem, kłodą próchniejącego w korycie

rzeeki drewna lub korzeniami drzew rosnących na brzegu. A rolnik nie lubi jak wody w rzece jest za dużo, dlatego robi wszystko, aby jej nadmiar szybko spłynął w dół. Rzeki się pogłębia, prostuje, usuwa nadwodne zadrzewienia. Nad jeziorami dzieje się podobnie. Najlepiej aby wszędzie był „porządek”, czysty piasek i wygodne plaże, bez trzciny, gałęzi i korzeni drzew.

W 2010 i 2011 r. na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego realizowano projekt hodowli raków szlachetnych. W czerwcu każdego roku ze środowiska naturalnego odławiano samice z podwieszonymi pod odwłokiem jajami i umieszczano je w specjalnym sadzu hodowlanym. Po wyhodowaniu „młodego pokolenia” raków wypuszczano je do wytypowanych wcześniej wód.

Wybierano takie, w których nie brakuje przyrodniczego „bałaganu”.

ŚCIEŻKA PRZYRODNICZO-ORNITOLOGICZNA KOKOSZKA. OPOWIEŚCI O BAŁAGANIE CIĄG DALSZY

Grażyna zatrzymuje auto na skraju pola przy granicy lasu. Po chwili stoimy na czatowni – specjalnej wieży, z której rozciąga się widok na podmokłą łąkę. Budka jest zadaszona, co nie pozostaje bez znaczenia wobec faktu, że wciąż leje jak z cebra.

Grażyna opowiada o błotniaku stawowym, któremu zagrażały chemikalia używane przez rolników – wpływały na to, że skorupka jaj błotniaka była tak słaba, że drapieżniki te nie mogły „utrzymać łęgu” do momentu wyklucia się młodych. Teraz jest już znacznie lepiej... Ornitolog opowiada również o tań-

cach godowych perkozów dwuczubych. Samiec z wylowionym zielskiem w dziobie stara się przypodobać samicy... Rozmawiamy również o wildze, którą trudno dostrzec, o monumentalnych bielikach, których widok zapiera dech w piersiach, a kiedy rozmowa schodzi na gągoła – kaczkę, która składa jaja w dziupli (kaczka dziwaczka, co nie chce zakładać gniazda w szuwarach), staje się jasne, że wracamy do tematu „bałaganu”.

Bo dziuple mają to do siebie, że dla wielu stanowią w lesie właśnie niepotrzebny „bałagan”. Stare drzewa są dziuplaste „same z siebie”. Ale stare drzewa to z punktu widzenia gospodarki leśnej, marnotrawstwo materiału na deski. Siedlisko chorób, które zagrażają drzewom, które mają być zdrowe, proste i nadające się na deski. Stare, chore,

Fot. Tomasz Schada Borzyszkowski, archiwum Zaborskiego Parku Krajobrazowego

GĄGOŁ

dziuplaste, powykręcane na wszystkie strony drzewa to nic innego, jak bałagan w leśnych uprawach.

Jednak dziuple nie zawsze powstają same z siebie. Czasem pojawiają się w pniach na skutek ciężkiej pracy...

– W Borach Tucholskich, na bardzo ubogich glebach rosną sosny zwykle w wieku do 80 lat. Charakteryzują się tym, że nie uświadczymy tam dziupli, zwykle są to zdrowe drzewa więc też dzięcioł nie ma tam czego szukać – tłumaczy Grażyna, i podsumowuje:

Fot. Tomasz Słomczyński

GRAŻYNA JASZEWSKA PRZY SKARPIE, W KTÓREJ ZNAJDUJĄ SIĘ NORY ZIMORODKÓW

– Dzięcioł czarny to taki leśny czyścioszek, praktycznie co roku wykuwa sobie nową dziuplę, a starą pozostawia dla innych mieszkańców lasu – opowiada Grażyna. – Stanowi ona wówczas schronienie dla wielu gatunków ptaków, między innymi dla gągołów, nurogęsi, dla sów. Gdyby nie to, że dzięcioł wykuwa te dziuple, gatunki te nie miałyby miejsc lęgowych.

No tak, ale dzięcioł – leśny deweloper budujący mieszkania, nie robi tego z dobroci serca. Ma w tym interes. Żywi się kornikami, których poszukuje pracowicie rąbiąc dziobem w drewno. A korniki – jak wiadomo, to utrapienie leśników. Stare drzewa, zatakowane przez te owady, to – z jednej strony stół biesiadny dla dzięciołów, z drugiej zaś – to zagrożenie dla pozostałych, młodych i zdrowych drzew, których los ma dopełnić się w tartaku.

– Walka z kornikami może się skończyć tym, że zabraknie dzięciołów, nie będzie dziupli, nie usłyszymy w lesie pohukiwania sowy, nie zobaczymy wielu gatunków.

Czas kończyć wycieczkę. Umawiamy się na jutro, Grażyna obiecuje, że – w związku z wykładem o nietoperzach, pokaże mi bałagan w środku lasu, w którym każdy kamień pełni swoją rolę.

Żeby tylko nie padało.

Korzystamy z dofinansowania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Bezdomny ślepiec i domek z kart

OSADA KULKI. BAŁAGAN W LESIE - MIEJSCE ŻYCIA GADÓW I PŁAZÓW.

Nic z tego. Nadzieje na pogodę okazują się całkowicie płonne. Od rana złośliwa aura zdaje się głośno śmiać z ambitnych planów poznawania Zaborskiego Parku Krajobrazowego. Czyli: leje nie mniej niż wczoraj.

Niezrażeni tym faktem wsiadamy z Grażyną do auta i ruszamy.

Dziuple, jak mówi Grażyna – nawiązując do naszej wczorajszej rozmowy, służą nie tylko ptakom, ale i ssakom.

- Są też letnim domem dla nietoperzy, w których następuje rozród tych zwierząt. Ale – jeśli chodzi o nietoperze, to największy problem leży gdzie indziej...

OSADA KULKI, HIBERNAKULUM.

Tym razem zatrzymujemy się w środku lasu, w miejscu niczym się nie wyróżniającym. Przynajmniej na pierwszy rzut oka.

Po chwili dostrzegam coś w rodzaju niewielkiego pagórka, z którego wystaje... komin?

W międzyczasie Grażyna kontynuuje przerwany wczoraj wykład o nietoperzach:

- Powodem znikania nietoperzy z krajobrazu jest to, że budynki są szczelnie zamknięte, a nietoperze nie mają dostępu do wnętrza. Kiedyś budownictwo na Kaszubach było inne, nietoperze znajdowały różne dziury i zakamarki, mogły przeziębować w piwnicy czy na strychu. Obecnie szczelnie zamykamy strychy, żeby nie wszedł nam żaden drapieżnik, broń Boże żeby nie pojawiły się nietoperze, bo jeszcze nabrudzą... Nietoperze produkują duże ilości odchodów – guana, które, nota bene, jest świetnym nawozem dla roślin doniczkowych czy w ogrodzie. Ale dziś traktuje-

my je jako zanieczyszczenie, i nie chcemy mieć pod swoim dachem tych zwierząt.

Znajdujemy się w starej osadzie leśnej.

- Stał niegdyś tutaj dom, prawdopodobnie robotnika leśnego. Został zburzony. Piwnica była wymurowana z kamienia. W 2008 roku podjęto decyzję, żeby założyć tu hibernakulum...

Zbudowano kopułę, która jest widoczna i przypomina pagórek, w środku w tej piwnicy zamontowano ścianki z cegły dziurawki. W te dziury wchodzi zimą nietoperze. Wlatują do środka przez wąską szparę w tym, co przypomina komin. Trudno w to uwierzyć, ale faktem jest, że – jako stworzenia „słabowidzące”, namierzają tę niewielką szparę za pomocą echolokacji.

W pierwszym roku po zbudowaniu hibernakulum, nietoperzy było osiem. Z roku na

rok jest ich coraz więcej – w lutym przyrodnicy wchodzi do środka, żeby je policzyć. W zeszłym roku naliczyli osiemnaście zwierząt.

- To ma być taka rekompensata za brak dostępnych piwnic, w których mogłyby zimować – podsumowuje Grażyna.

Pozostaje temat letnich rezydencji skrzydlatych ssaków. Czy również w tym przypadku mogą liczyć na rekompensaty z tytułu niedoboru dziuplastych pni?

Grażyna prowadzi do drzew, które rosną obok przykrytej kopułą piwnicy. Wiszą na nich cenotowo-styropianowe, walcowate budki.

- Są tak wykonane, żeby został zachowany mikroklimat, chłodne miejsce, jakby w piwnicy czy jaskini. Kiedy pierwszy raz wieszaliśmy te budki, po miesiącu były już zasiedlone w około osiemdziesięciu procentach. Ich producent mówił, że w porównaniu do drewnianych schronów są bardzo wytrzymałe – to ważne, bo dzieci często rozkuwa drewniane budki dla nietoperzy, i to powoduje, że zamieszkują je ptaki. Zastrzegając, że są niedostępne dla dzieci, a tu jak widzimy, dzieci dają radę... - śmieje się pani ornitolog.

Rzeczywiście, wyraźnie widać pozostałości po pracy dzieci. Nie chce się wierzyć, że ten ptak jest w stanie wykuć dziurę w cementowej ścianie.

Rozglądam się bacznie wiedząc, że to niepozorne dla spacerowicza lub grzybiarza miejsce, skrywa jeszcze więcej tajemnic. Mijamy mały zbiorniczek wodny.

- To miejsce rozrodu płazów.

Wokół sporo korzeni.

- To są karpki, wykopane z ziemi i ułożone w tym miejscu korzenie ściętych drzew. To schronienie dla płazów i gadów. A tamta hałda kamieni też nie jest przypadkowa, zimują w niej płazy...

Teraz zupełnie inaczej wygląda śródleśna polana. Wszechobecny jest na niej „bała-

gan”. To „bałagan” przemyślany, mający służyć mieszkańcom lasu, uczyniony ręką człowieka. Fachowo mówi się na to: ochrona czynna.

Dlaczego właśnie tutaj, obok nietoperzy, urządzono schronienia dla płazów i gadów?

- Podczas prac przy hibernakulum natrafiono na traszkę grzebieniastą, grzebiuszkę ziemną... To taka mała żabka, która się zagrzebuje w ziemi... I tak powstał pomysł, żeby dla nich to wszystko tutaj urządzić, cały ten, jak mówisz, „bałagan” – tłumaczy Grażyna uruchamiając silnik samochodu.

Przed nami kolejny przystanek w przyrodniczej podróży po Zaborskim Parku Krajobrazowym.

REZERWAT NAWIONEK I OKOLICE. LOBELIA WRASTA W PIASEK NITECZKAMI

Tym razem zatrzymujemy terenówkę w pobliżu jeziora.

- Na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego jest siedem jezior lobeliowych. W Polsce jest zaledwie 180 takich jezior. Jeziora lobeliowe stanowią zaledwie 2 procent wszystkich jezior w Polsce. Znajdują się głównie na Pomorzu, w okolicach takich miejscowości, jak Kościerzyna, Brusy, Chojnice, i w województwie zachodniopomorskim w okolicach Złocieńca i Bobolic.

Wychodzimy z lasu na brzeg jeziora Czarnego. Roztacza się widok, który pewnie byłby ładny, gdyby nie fakt, że na głowy spadają nam hektolitry wody. Leje nieustannie.

Jeziora lobeliowe. Czym różnią się od innych?

- Ich nazwa pochodzi od roślinki porastającej brzegi. To lobelia jeziorna. Jest bardzo wrażliwa na zanieczyszczenia. Nawet niewielki ich dopływ, który mógłby użyźnić dno jeziora spowodowałby, że lobelia z danego siedliska by znikła.

Grażyna wskazuje dłonią na porastające dno małe zielone roślinki. Są doskonale widoczne w przejrzystej wodzie. Tu bałaganu nie uświadczysz - biały piasek na dnie sprawia wrażenie, jakby ktoś tu wysprzątał i powsadzał sadzonki... Czysta woda, biały piasek... Gdyby było lato, pewnie trudno byłoby się oprzeć chęci zażycia kąpeli w tym miejscu.

Teraz, pod koniec chłodnego października, oglądamy tę rzadką roślinę w jej zimowej postaci, wiosną tworzy ona kwiatostany, które wystają ponad powierzchnię wody. Lobelia ma białe kwiaty, które mogą też „wpadać” w kolor niebieski. Jest bardzo wrażliwa na zawirowania wody, dlatego kąpiel w tych jeziorach jest zabroniona.

- Lobelia ma takie korzenie, jak korzonki przybyszowe cebuli, to są takie białe niteczki. Jeśli więc falowanie wody może wyrwać z dna te rośliny, to co dopiero kąpiele, stopa ludzka.

Jak tłumaczy Grażyna, występowanie lobelii jeziornej oznacza, że takie jezioro jest bardzo czyste, o wysokiej przezroczystości

RAK SZLACHETNY

i jest bardzo ubogie w substancje odżywcze. To tak zwane jezioro oligotroficzne.

- Spójrz na brzeg tego jeziora, widzisz że, że pas szuwarów jest bardzo wąski albo nie ma go wcale.

Jeziorom lobeliowym zagraża dopływ substancji biogennej: azotanów, fosforanów. I wcale nie musi się to odbywać poprzez wprowadzanie do wody zanieczyszczeń. Wystarczy wyciąć las na brzegu.

- A jaki związek ma las na brzegu z zawartością substancji biogennej w wodzie? - zapyta ktoś, komu zamarzą się pieniądze ze sprzedaży desek pochodzących z drzew rosnących przy brzegu lobeliowego jeziora.

Grażyna tłumaczy:

- Jeśli brzegi jeziora są strome, wówczas wycięcie drzew spowodowałoby spływ ściółki do wody. Próchno użyźniłoby jezioro – doszłoby do eutrofizacji. Lobelia jeziorna by znikła. Woda nie byłaby już tak przejrzysta.

JEZIORO ZMARŁE. PODWODNE ŁĄKI. DOMEK Z KART

Brniemy w deszczu przez las, po kilkuset metrach docieramy do kolejnego śródleśnego jeziora.

- Oprócz jezior lobeliowych w Zaborskim Parku Krajobrazowym występują również jeziora ramienicowe – informuje Grażyna.

Jezioro, jak jezioro. Może i byłoby ładne, gdyby nie... Wiadomo, co. Naciągam na głowę kaptur. Grażyna dalej tłumaczy:

- Jeziora ramienicowe charakteryzują się tym, że na ich dnie tworzą się podwodne łąki, w skład których wchodzi glony. Ale ramienice to nie są zwykłe glony, to szlachta wśród glonów – śmieje.

W łąkach podwodnych znajduje schronienie wiele gatunków ryb i skorupiaków.

Przeglądamy się dnu jeziora.

- Charakteryzuje się takim ładnym, białym dnem, gdyż osady tych jezior bogate są w węgiel wapnia, pochodzący z rozkładu ramienic.

Jeziora ramienicowe zwykle są głębokie. Na przykład Zmarłe – to, nad którym стоимy, ma głębokość 17 metrów. Dzięki tym łąkom jezioro jest bardzo dobrze natlenione – łąki produkują duże ilości tlenu i żyją tu tlenolubne ryby, takie jak sieja i sielawa.

- A jeśli chodzi o historyczne dane, występowały tu bardzo obficie raki szlachetne – kończy wykład Grażyna.

JEZIORA RYNNOWE W OKOLICACH LASKI (NA PIERWSZYM PLANIE J. ZMARŁE)

Fot. Sylwia Beata Chojęta

Raków szlachetnych już nie ma, ramienice – póki co, mają się dobrze. Ale gdyby – na przykład poprzez wprowadzenie do wody zanieczyszczeń, zmienić jej właściwości fizykochemiczne?

- Gdyby zanieczyszczono wodę, znikłyby podwodne łąki, skorupiaci nie miałyby miejsca do bytowania, woda nie byłaby natleniona, mogłyby zniknąć sieja i sielawa.

To tak jak z domkiem z kart. Nie da się wyciągnąć jednej jego ściany tak, żeby reszta się nie zawaliła.

Brzegi jeziora porastają drzewa, które mają 120 lat – i w tym akurat miejscu nie brakuje dziupli. Regularnie pojawiają się tu bieliki, polują na gniazdujące w dziuplach gągoły i ryby.

I tak dalej...

LOBELIA JEZIORNA

Fot. Tomasz Słomczyński

OSADA KULKI. HIBERNAKULUM

Fot. Tomasz Słomczyński

UŚMIECH I MILCZENIE

Po kilkugodzinnej kąpieli w deszczu wracamy z wycieczki. Przyjemnie jest w ciepłym samochodzie, czas na coś w rodzaju podsumowania. Trudno jednak ogarnąć jednym zdaniem całą różnorodność gatunków, siedlisk, różnorodność przyrody. Tak zwaną bioróżnorodność.

Rozmawiamy, a Grażyna od czasu do czasu uśmiecha się tajemniczo i unika odpowiedzi na niektóre pytania.

- Mówiłaś, że w jednym z jezior wprowadzono raki szlachetne, nasze rodzime. W którym konkretnie?

Tajemniczy uśmiech i uporcezywe milczenie.

- Mówiłaś, że zlokalizowano aktywną norę wilków. Gdzie konkretnie, w którym miejscu?

Uśmiech.

- Wiadomo, że w Zaborskim Parku Krajobrazowym gniazdują puchacze. Gdzie można je spotkać?

W końcu Grażyna postanawia się odezwać.

- Nie wszystko nadaje się do prasy – odpowiada ze śmiechem na pożegnanie.

PIERWSZY W KRAJU TRAKT ANDRZEJA WAJDY

Zmarły niedawno reżyser zostanie uhonorowany poprzez nazwanie jego imieniem traktu pieszego przecinającego plac Grunwaldzki w Gdyni.

for. archiwum

Zarządzenie w tej sprawie 23 listopada podpisał prezydent Gdyni Wojciech Szczurek. Gdynia jest pierwszym polskim miastem, które zdecydowało się na uczczenie pamięci wybitnego artysty właśnie w ten sposób. - Uroczysta ceremonia nadania imienia alei odbędzie się podczas przyszłorocznego Festiwalu Filmowego – zapowiada Sebastian Drausal, rzecznik prasowy Gdyni. Wybór lokalizacji był nieprzypadkowy. Zrewitalizowany w 2015 roku plac Grunwaldzki, siedziba Gdynińskiej Szkoły Filmowej, szybko stał się miejscem spotkań mieszkańców oraz ważnym centrum życia kulturalnego w mieście. Andrzej Wajda, honorowy obywatel Gdyni, zmarł 9 października 2016 roku. (UM)

OGŁOSZENIA

Nadaj **drobne ogłoszenie** SMSem **już od 2 zł**

NIERUCHOMOŚCI

SPRZEDAM

SPRZEDAM mieszkanie po remoncie 39,20m² lub zamienię na większe, 3 piętro. Tel: 507486424

SPRZEDAM gospodarstwo rolne 8,20ha wraz z zabudowaniami. Tel: 661-895-941

SPRZEDAM dom w Kębłowie 139/716M, 4 pokoje, 2 łazienki, jadalnia, umeblowana kuchnia, garderoba, małe osiedle, cena 330 tys. zł. Tel: 519-399-162

SPRZEDAM działkę budowlaną 600 m kw, z dobrym ogrodzeniem murem, ul. Krzywa, Wejherowo, tel. 513-005-898

SPRZEDAM lub wynajmę działkę, 434 m², nad morzem w Karwińskich Błotach, 1 km do pięknej plaży, z prawem budowy, media przy drodze, tel. 661 582 483

SPRZEDAM niezbrojoną działkę budowlaną, 821 m², w Mieroszynie koło Jastrzębiej Góry, do morza ok. 3 km, tel. 793 903 536

DO WYNAJĘCIA

WYNAJMĘ mieszkanie w Wejherowie 26m², pokój, kuchnia, łazienka, ogrzewanie piec. Tel: 696-795-878

WYNAJMĘ garaż w okolicy Dworca Głównego w Wejherowie. Tel: 788-683-683

KUPIĘ

KUPIĘ mieszkanie za gotówkę,

w Trójmieście, do remontu, zadłużone, tel. 572 48 55 29

POSZUKUJĘ WYNAJĄC STARSZY, samotny Pan, bez nałogów, szuka kawalerki, ewentualnie pokoju gościnnego w domu jednorodzinnym, od 15 listopada, tel. 0049 669 869 837

MOTORYZACJA

SPRZEDAM

SPRZEDAM koła z oponami zimowymi do Fiata Punto. Tel: 501-981-207

KUPIĘ

REKLAMA U/2016/RL

SKUP AUT
GOTÓWKA!
DOJAZD!
KAŻDY STAN!
510 894 627

SKUP aut, kasacja, pomoc drogowa, auto części, Wejherowo, Trójmiasto. Tel: 789-345-593

EDUKACJA

LEKCJE dodatkowe z fizyki i chemii, w tym zadania oraz matematyka, nauczyciel emeryt, Wejherowo, tel: 58 677 01 50

SPRZĘT ELEKT.

SPRZEDAM komputer, dysk 120 GB, klawiatura Vobis, monitor LCD TV Samsung z pilotem, 1000 zł, 505-56-70-34

PRACA

DAM PRACĘ

ZATRUDNIMY
OSOBY Z ORZECZENIEM
O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI
DO SPRZĄTANIA OBIEKTU
REKREACYJNEGO W SOPOCIE.
**ATRAKCYJNE WARUNKI
ZATRUDNIENIA.**
KONTAKT PON. – PT. 8-15,
TEL. 601 156 466

SZUKAM pracownika - listonosza, praca cały rok. Tel: 512-121-674

SZUKAM PRACY

WYCZYSZCZĘ piece, fachowo za pół ceny, Trójmiasto. Tel: 697-302-105

USŁUGI

USŁUGI dekarstwo - ciesielskie, tel. 697 753 504

OPAKOWANIA jednorazowe, tel. 501 175 330

USŁUGI elektryczne, instalatorstwo, usuwanie awarii, montaż sprzętu agd, pomiary, Trójmiasto i okolice KS.EL, tel. 515 151 370

PROFESJONALNA fotografia okolicznościowa: śluby, wesela, sesje plenerowe, chrzty, komunie, tel. 697 442 013

KOTŁOWNIE, instalacje, wod-kan, gazowe, pompy ciepła, całe Trójmiasto i okolice, tel. 601 677 964

TOWARZYSKIE

SEX-sex-sex to lubię. Gorąca blondi pozna Panów sponsorów, Sopot. Tel: 514-120-213

WDOWA pozna Pana w wieku 63-65 lat, bez nałogów, zmotoryzowanego, na SMSy nie odpowiadam, tel. 881 237 164

RÓŻNE

SPRZEDAM 2 siodła do jazdy konnej. Tel: 788-683-683

SPRZEDAM kuchenkę gazową, 2 palnikowa, nowa, butle gazowe pełne 3kg i 2kg, cena 220 zł. Tel: 507-486-424

SPRZEDAM drewno do co i gałęziówkę, możliwy transport gratis. Tel: 782-846-927

SPRZEDAM fotel rozkładany, 2 osobowy, cena 300 zł. Tel: 517-159-871

SPRZEDAM piłę tarczową 2.0 kw 380W samorobną z kółkami, cena 630zł. Tel: 695-230-080

MATA dla dziecka do leżenia i przewijania, kolor pomarańczowy, wym.85 cm x 75 cm, nowa, 20 zł, 505-567-034

SPRZEDAM łyżwy figurowe, białe, rozm. 30, nowe, 50 zł, Wejherowo, tel. 505-567-034

SPRZEDAM ubranka dla dziewczynki, rozm.122-128, czapki, szalik, buty, stan idealny, Wejherowo, 505-567-034

SPRZEDAM mydła włoskie Nesti Dante, 250 gram, różne zapachy, duży wybór, tel. 660 731 138

KUPIĘ militaria (umundurowanie, odznaczenia, ekwipunek wojskowy, części pojazdów itp..) z okresu II Wojny Światowej oraz antyki, tel. 793 262 765, e-mail: ekwipunekwojskowy@gmail.com

SPRZEDAM kurtkę narciarską, damską, rozm. L, kolor biały, czarne wstawki, stan idealny, cena: 350 zł, Wejherowo, tel. 660 731 138

ZŁOTA rączka, drobne naprawy, sprzątanie obejścia, piwnic, transport,

prace w ogrodzie, okolice Luzina, Wejherowo, tel. 693 737 381

SPRZEDAM szafę 2-drzwiową, na obuwie i kurtki, 135x135, brązowa, bardzo tanio, tel. 517 782 024

SPRZEDAM rowerek treningowy orbitrek, bardzo tanio, tel. 517 782 024

SPRZEDAM dwa krzesła kuchenne metalowe, 100 zł, Wejherowo, tel. 505 567 034

REDAKCJA

Aleja Zwycięstwa 24,
80-219 Gdańsk,
tel. 58 736 33 22

REDAKTOR NACZELNY:

Piotr Ruszewski
DYREKTOR HANDLOWY:
Rafał Laskowski
DZIENNIKARZE:
Grzegorz Bryszewski
Rafał Korbut
Anna Dalecka

SKŁAD: Jagoda Lezner
j.lezner@expressy.pl

SEKRETARZ DS.

ADMINISTRACYJNYCH:
Magdalena Chmielewska
tel. 796 600 155
m.chmielewska@expressy.pl

www.metropolia.info

Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych ogłoszeń.

ISSN 1899-6132

WYDAWNICTWO
NORDAPRESS PPHU, 84-200
Wejherowo, ul. Gniewowska 7,
NIP 588-131-07-65
BIURO OGŁOSZEŃ
Wejherowo 84-200,
ul. Gniewowska 7
tel.fax 58 736 16 92

BIURO REKLAM
Beata Michalak
tel. 733 737 155
b.michalak@expressy.pl

DRUK Express Media, Bydgoszcz
NAKLAD 20 000 egzemplarzy

Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawnictwa jest zabronione.

WYKAZ KATEGORII:

na nr 79567 (9 zł + VAT)

TOWARZYSKIE:	EXP.TOW.
DAM PRACĘ:	EXP.PDP.
USŁUGI:	EXP.USL.

na nr 72051 (2 zł + VAT)

NIERUCHOMOŚCI SPRZEDAM:	EXP.NSP.
NIERUCHOMOŚCI KUPIĘ:	EXP.NKU.
NIERUCHOMOŚCI DO WYNAJĘCIA:	EXP.NDW.
MOTORYZACJA SPRZEDAM:	EXP.MSP.
MOTORYZACJA KUPIĘ:	EXP.MKU.
EDUKACJA:	EXP.EDU.
SPRZĘT ELEKTRONICZNY	EXP.SKO.
RÓŻNE:	EXP.ROZ.

CZEGO MOŻEMY UCZYĆ SIĘ OD SZWEDÓW?

„Szwedzkie know-how a polskie przedsiębiorstwa i regiony. Inspiracje, innowacje i rozwój współpracy”. To nazwa spotkania, które zorganizowała Polsko-Szwedzka Izba Gospodarcza razem z Pracodawcami Pomorza w Sky Clubie w Olivia Business Center.

Gośćmi spotkania byli: Marcin Fronia - dyrektor wykonawczy Norden Centrum, Anna Grodzka - dyrektor regionalny Kinnarps, oraz reprezentujący firmę IKEA Dana Korpaczka i Rafał Romańczuk. Prezes Magdalena Pramfelt zaczęła od mocnego uderzenia. Poinformowała, że Saab podpisał porozumienie (memorandum of understanding) z Polską Grupą Zbrojeniową w sprawie możliwości współpracy w zakresie budowy nowych okrętów dla Polskiej Marynarki Wojennej. Dokument przewiduje podjęcie bliskiej współpracy przy pracach rozwojowych i dostarczaniu nowych jednostek podwodnych oraz nawodnych dla Marynarki Wojennej, a także dla jej klientów eksportowych. Następnie prezes Magdalena Pramfelt przedstawiła cele, zadania i najważniejsze formy działalności Izby. Marcin Fro-

nia - dyr wykonawczy Norden Centrum Warszawa, koordynator międzynarodowych projektów edukacyjnych i badawczych, opisał działalność swej organizacji, czyli niezależnego ośrodka badawczo-edukacyjnego wspierającego modernizację społeczną i dialog ze Skandynawią. Uczestnicy spotkania z dużym zainteresowaniem obserwowali prezentację firmy Kinnarps przygotowaną przez Annę Grodzką - dyrektora sprzedaży Regionu Północ. Firma ta ogarnia cały cykl życia mebli biurowych - od zaprojektowania, wyboru surowców, poprzez produkcję, sprzedaż, dystrybucję, użytkowanie, aż do wycofania z użytkowania i utylizację. Sukcesy przedsiębiorstwa oparte są na kilku filarach: różnorodności wzornictwa (w dopasowaniu do potrzeb, stylu a nawet wieku użytkow-

ników), zachowaniu biurowego ekosystemu, umożliwieniu kontaktów osobistych osobom pracującym w systemie on line, uwzględnianiu potrzeb pracy przy współtworzeniu nowych rozwiązań i zastosowaniu technologii przyszłościowych, obliczonych na tworzenie nowych przestrzeni pracy. Reprezentujący koncert IKEA Dana Korpaczka i Rafał Romańczuk przekonywali, że firma ta zapewnia nie tylko bardziej zrównoważone i przyjemne warunki bytowania w domu, wyższy komfort życia społeczeństw, w tym w miejscu pracy, ale jest także liderem w Polsce w zakresie energii odnawialnej, posiadając turbiny wiatrowe, wykorzystując biomasę, pompy ciepła i kolektory słoneczne a także prowadząc sprzedaż tych ostatnich urządzeń.

Anna Kłós

foto: Polsko-Szwedzka Izba Gospodarcza

ZAMÓW PRENUMERATĘ

To idealne rozwiązanie dla tych, którzy chcą być widocznymi wśród przedsiębiorców

biuro@expressy.pl

BASKET GDYNIA

OFICJALNA STRONA KLUBOWA / www.bigdynia.pl

PIOTR MADEJSKI WRACA DO KLUBU

Absolwent gdańskiego AW-FIS, były zawodnik Kadry Polski w rzucie oszczepem. W latach 2006-2010 pracował jako trener przygotowania motorycznego w naszym klubie. Od 2008 pełnił tę rolę również w reprezentacji polski kobiet. Podczas jego pracy zdobyliśmy dwa Mi-

strzostwa Polski trzy wicemistrzostwa i trzykrotnie sięgaliśmy po Puchar Polski. Na stanowisku motoryka zastąpi Michała Jędrzejczyka, który był z nami od początku sezonu. -Cieszę się, że wracam do klubu, z którym łączy mnie tak wiele dobrych wspomnień. Pamiętam wszystkie sukcesy, które osiągnęliśmy z zespołem. Wierzę, że podobne chwile nadejdą jeszcze w tym sezonie – mówi Piotr Madejski.

DWA DNI PEŁNE KOSZYKÓWKI

Pogoda za oknem coraz gorsza dlatego zapraszamy Was na dwa dni pełne koszykówki na najwyższym, międzynarodowym poziomie!

GDYNIA 3-4.12.2016
TURNIEJ EEWBL II ETAP
WWW.BI.VBW.PL

ASTANA TIGERS - KAZACHSTAN • DYNAMO MOSCOW - ROSJA • ISTANBUL UNIVERSITY - TURCJA • VEGA1/LIEPAJA - ŁOTWA • BASKET 90 GDYNIA - POLSKA

GDYNIA sport
HALA GIER GCS
UL. OLIMPIJSKA 5

03.12.2016 / SOBOTA
13:00 ASTANA TIGERS - BASKET 90 GDYNIA
15:15 DYNAMO MOSCOW - VEGA1/LIEPAJA
17:30 ISTANBUL UNIVERSITY - HORIZONT MINSK

04.12.2016 / NIEDZIELA
11:00 VEGA1/LIEPAJA - ISTANBUL UNIVERSITY
13:15 BASKET 90 GDYNIA - DYNAMO MOSCOW
15:30 HORIZONT MINSK - ASTANA TIGERS

W dniach 3-4 grudnia rozegrany zostanie drugi etap EEWBL. W Gdyni gościć będziemy zespoły z 5 krajów: Turcja – Istnabul University, Rosja – WBC Dynamo Moskwa, Łotwa – Vega1/Liepāja, Kazachstan – Astana Tigers, Białoruś – Horizont Minsk. Stawką turnieju jest awans do najlepszej ósemki i walka o medale podczas turnieju, który odbędzie się w Koszycach.

Podczas całego turnieju wraz z Schroniskiem „Ciapkowo” w Gdyni będziemy zbierać pieniądze na bezdomne zwierzęta i działalność schroniska, tak więc pomimo BEZPŁATNEGO wstępu na mecze nie zapomnijcie zabrać portfeli!

PLAN TURNIEJU:

03.12.2016 (sobota)
12:30 Rozpoczęcie Turnieju
13:00 Astana Tigers – Basket 90 Gdynia
15:15 Dynamo Moscow – VEGA1/Liepaja
17:30 Istanbul University – Horizont Minsk

04.12.2016 (niedziela)
11:00 VEGA1/Liepaja – Istanbul University
13:15 Basket 90 Gdynia – Dynamo Moscow
15:30 Horizont Minsk – Astana Tigers

NA SEZON PEŁEN WRAŻEŃ ZAPRASZAJĄ:

